

JEZIK KOT VREDNOTA

Avtorica pojmuje *identifikacijsko vrednoto* kot neizogiben element teorije knjižnega jezika in pri tem poudarja nujnost odmika od teorije norme in kodifikacije ter nujnost premika k problemu funkcijske stilistike pri predstavitvi položaja knjižnega jezika danes. Identifikacijska vrednota kot spremenljiva in relativna komponenta odnosa do jezika znotraj jezikovne skupnosti je kljub spremenjenim vlogam knjižnih jezikov v današnji Evropi eden od elementov stabiliziranja položaja tega jezika. Na primeru hrvaščine bo v članku predstavljena pomembnost širjenja jezikovne zmožnosti govorcev določenega jezika, ki bo sočasno gradila tudi njihovo sposobnost ovrednotenja lastnega jezika v razmerju do drugih jezikov.

The author understands *identificational value* as an inevitable element of standard language theory and emphasizes the need to keep it separate from the theory of norm and codification, and to shift it towards functional stylistics as a means of presenting the status of standard languages today. Despite the modified roles of standard languages in present-day Europe, identificational value, as a relative and changeable component of the correlation between language and society, remains one of the elements that stabilize the status of a given language. With the aid of some examples from Croatian, the article aims to stress the importance of expanding the speakers' linguistic competence in their own language, which also helps to form their ability to evaluate their own language against other languages.

1 Da bi proučila stališča maternih govorcev hrvaškega jezika v zvezi s stopnjo dodelanosti jezikovnega modela za izpolnjevanje vseh funkcij, ki jih od sodobnega knjižnega jezika pričakujemo, in da bi določila jezikovne ter komunikacijske kompetence uporabnikov, sva s kolegom Keithom Langstonom (University of Georgia) leta 1998 in 2000 opravila raziskavo z metodo vprašalnika. Udeleženci prve raziskave so bili izbrani po načelu naključnega vzorca, udeleženci druge pa predstavljajo zaprto skupino osnovnošolskih učiteljev razredne stopnje in učiteljev hrvaškega jezika na predmetni stopnji v 10 % šol v vseh regijah Republike Hrvaške. Na odločitev, da bodo v drugi raziskavi anketiranci samo učitelji v šolah, je vplivalo stališče, da je vsaka intervencija v knjižni jezik, kot je npr. uvajanje jezikovnega načrtovanja, najbolj učinkovita v izobraževalnem procesu. Ker moramo pri raziskovanju *oblikovanja jezikovnih stališč*, o tem pravzaprav govorimo, upoštevati tako zgodovinske, politične, ekonomske, verske, izobraževalne, zakonodajne kot

tudi družbene dejavnike, vse do danes niso uveljavljeni, vsaj kolikor nam je znano, zanesljivi pokazatelji, na podlagi katerih bi bilo mogoče predvideti uspešnost jezikovnega načrtovanja. Zaradi tega so bili v vprašalnikih v notranjem in zunanjem kontekstu povedi ponujeni *pari sopomenk in besed, podobnih po pomenu*; izbrati je bilo potrebno tiste, za katere vprašani menijo, da so knjižnojezikovno korektne, in jih ločiti od tistih, ki jih uporabljajo v vsakodnevni komunikaciji.

Osrednje vprašanje, ki se je izkristaliziralo pri raziskovanju, vezanem na razlago obsega implicitnega jezikovnega načrtovanja na Hrvaškem od njene osamosvojitve do danes, je naslednje: v kolikšni meri so stališča do identifikacijske vrednote jezika pogojena z zaupanjem v lastno kompetenco? Predvidevamo namreč, da se iniciatorji vsake jezikovne reforme opirajo na šolski sistem zato, da bi za širjenje svojih stališč pridobili somišljenike v procesu poučevanja; posebej izpostavljam rezultate drugega testiranja.

Izhodišče analize je hipoteza, da sta tako v javni kot v zasebni rabi jezika širjenje kompleksne jezikovne in komunikacijske kompetence govorca ter nujnost odmika od avtomatično sprejete norme predpostavki za vzpostavitev pozitivne vrednotenjske določitve govorca tega jezika.

V jezikovnih navadah vprašanih je opazen neznaten vpliv purističnih prizadevanj,¹ medtem ko se rezultati, pridobljeni s testiranjem po šolah, bistveno razlikujejo. Lanskoletno testiranje je pokazalo, da učitelji odstopajo od večfunkcijskosti knjižnega jezika, kar ima za posledico izrazito zoževanje njihove komunikacijske kompetence.² Analiza izbranih leksemov kaže na dominacijo administrativne zvrsti in na pripravljenost učiteljev, celo profesorjev hrvaškega jezika, na izgubo zaupanja v lastno kompetenco in na pripravljenost ukloniti se navidezni, »administrativni avtoriteti«.

Rezultati najine raziskave, še posebej odgovori na eksplicitna vprašanja o jezikovnih stališčih, bi lahko bili, po mojem mnenju, nosilci bolj natančne analize obravnavanega problema.³ Navedene trditve, za katere pričakujemo opredelitev anketirancev, so večinoma izbrane iz aktualnih jezikovnih priročnikov jezikovnih avtoritet in časopisnih člankov, ki so jih omenjeni avtorji dolga leta pisali o hrvaškem jeziku.

Anketirance smo na začetku prosili, naj določijo stopnjo pogostnosti spremljanja jezikovnih nasvetov v medijih in/ali v jezikovnih priročnikih. Pridobljeni rezultati kažejo visok interes za pravilno uporabo in upoštevanje sprememb v hrvaškem knjižnem jeziku ter pravzaprav redno sprejemanje jezikovnih nasvetov v medijih.

¹ O purizmu natančnejša razprava THOMAS 1991.

² Rezultati raziskave in primeri analize posameznih leksemov v PETI-STANTIĆ – LANGSTON 2002, PETI-STANTIĆ 2002.

³ Ta vprašanja so postavljena v zadnjem delu vprašalnika, od anketirancev pa smo pričakovali, da bodo obkrožili eno od ponujenih števil 1–5, pri čemer pomeni 1 popolno nestrinjanje s ponujeno trditvijo, število 5 pa popolno strinjanje, medtem ko 3 pomeni nevtralnno stališče.

Preglednica 1

	učitelji na razredni stopnji	učitelji na predmetni stopnji
vsak dan	34	37
enkrat ali dvakrat tedensko	82	55
redko	46	15
skoraj nikoli	2	2
brez odgovora	3	2
skupaj	167	111

Da bi lahko ugotovili stališča učiteljev, ki sodelujejo v izobraževalnem procesu in s svojimi stališči vplivajo na oblikovanje stališč učencev, so bile ponujene trditve o statusu sodobnega hrvaškega jezika v družbi, anketiranci pa so bili naprošeni, naj povedo svoje mnenje o njih. Kakor je razvidno iz preglednice 2, večina anketirancev meni, da uporabniki hrvaškega jezika ob vsaki priložnosti ne uporabljajo »čistega hrvaškega jezika«.

Preglednica 2: »Večina Hrvatov ob vsaki priložnosti uporablja čisti hrvaški jezik.«⁴

učitelji na razredni stopnji	učitelji na predmetni stopnji	študentje
2,11	1,84	1,56

Rada bi poudarila, da samo nekaj anketirancev dvomi o terminu »čisti hrvaški jezik«, čeprav so bili posebej naprošeni za komentiranje ponujenih trditev in leksikalnih parov. Takšni odgovori so usklajeni s stališčem, ki je bilo zadnjih deset let pogosto ponavljano – rojeni govorniki hrvaškega jezika nimajo dovolj znanja o svojem jeziku in ga neprimerno uporabljajo. Da je to res, je razvidno iz poudarjanja nujnosti »očiščevanja« jezika vseh zunanjih vplivov; tako naj bi končno postal to, kar po mišljenju nekaterih mora biti – »čisti hrvaški jezik«.

Odgovor na drugo vprašanje iz te skupine kaže nevtralno stališče do dejstva, da se nacionalna zavest izraža z uporabo čistega hrvaškega jezika. Edina razlika med anketiranci je odvisna od njihove starosti – čim starejši so, tem bolj so naklonjeni stališču, da je čisti hrvaški jezik znak nacionalne identitete.

Preglednica 3: »Z uporabo čistega hrvaškega jezika Hrvatje dokazujejo svojo nacionalno zavest.«

študentje	učitelji			
	25–35 let	36–45 let	46–55 let	56 in več
2,24	2,86	3,04	3,33	3,45

Glede na dobljene rezultate učitelji v veliki meri menijo, da so dobro jezikovno izobraženi; večina odgovarja, da lahko našteje 10 nedvornih slovničnih razlik

⁴ Opozarjam, da seštevnik odstotkov ni vedno 100 %, ker nekateri posamezniki niso odgovorili na vsa vprašanja.

med hrvaškim in srbskim jezikom. Odgovori študentov se od tovrstnih rezultatov bistveno ločijo. Zastavljanje vprašanja samim sebi o statusu posameznih elementov v jeziku in o celoti jezika je še bolj vidna v odgovorih na naslednje vprašanje.

Preglednica 4: »Naštejem lahko vsaj 10 nedvomnih slovničnih razlik med hrvaškim in srbskim jezikom.«

	da	nisem prepričan/a	ne
učitelji na razredni stopnji	62,3 %	31,1 %	3,0 %
učitelji na predmetni stopnji	73,9 %	19,8 %	1,8 %
študentje	40 %	0,9 %	9,1 %

Velja poudariti, da če iz razprave izpustimo posamezne sufikse tvorjenk, ki se ločijo v knjižni hrvaščini in knjižni srbščini, ni povsem preprosto naštetih 10 sistemskih *slovničnih razlik* med tema jezikoma. Glede na izjemno visok odstotek anketirancev, ki trdijo, da lahko naštejejo 10 očitnih slovničnih razlik, in zaradi dopisanih besednih primerov v nekaterih vprašalnikih, s katerimi so podkrepljene navedene trditve, predvidevam, da je imela večina anketirancev v mislih razlike v uporabi posameznih leksemov, kar seveda ne sodi med slovnične razlike. Primerjava odgovorov z rezultati, dobljenimi z analizo uporabe leksikalnih parov, od katerih je eden pogostejši in stilno nevtralnejši v hrvaščini, drugi pa v knjižni srbščini, kaže, da učitelji v veliki meri mehanično prevzemajo javno izražena stališča (predvsem medijska), ne da bi bili prepričani o svojem jezikovnem znanju in komunikacijski kompetenci. To poudarjam, ker je v primerjavi odgovorov na eksplicitna vprašanja o jezikovnih stališčih in odgovorov na vprašanja o uporabi konkretnih jezikovnih enot opazna velika neuskklajenost med deklarativnimi izjavami o jeziku in aktualno jezikovno rabo.

Skladni s takšnim deklarativnim stališčem so tudi rezultati odgovorov na vprašanje o uporabi srbizmov v lastnem govoru, saj je visok odstotek tistih, ki trdijo, da jih nikoli ne uporabljajo. Samo študentje, neobremenjeni z zaposlitvijo, za razliko od državnih uslužbencev (učiteljev in profesorjev), nevtralnno izražajo svoja stališča – deloma zato, ker v številnih primerih niso prepričani, da gre pri določenem leksemu res za srbizem, deloma pa tudi zaradi celovitejšega razumevanja funkcijskosti razvejenosti sodobnega knjižnega jezika; ta problematika je danes vključena v študijske programe.

Preglednica 5: »V svojem govoru nikoli ne uporabljam srbizmov.«

učitelji na razredni stopnji	učitelji na predmetni stopnji	študentje
4,09	4,05	3,05

Odgovori na vprašanje o zvrsti jezika, ki ga je potrebno uporabljati pri pouku, ne presenečajo. To, kar preseneča, je pomanjkanje opomb ob strani in nezastavljanje

vprašanj o merilih, po katerih se določa, katere besede, izrazi in slovnične konstrukcije so nedvomno del čistega hrvaškega jezika. Trditve, ki jih navajamo, želijo spodbuditi razmišljanje o tem, kaj termini kot »čisti hrvaški jezik«, »srbizem«, »nacionalna zavest« v resnici pomenijo, vendar do pripomb in razprave med učitelji ni prišlo. Očitno je stališče učiteljev, da je potrebno v izobraževalnem procesu uporabljati jezik, ki je kar najbližji zaželenemu knjižnojezikovnemu modelu, čeprav meje med tistim, kar nedvomno pripada različnim jezikovnim zvrstem, skoraj ni mogoče postaviti.

Preglednica 6: »Pri pouku je potrebno uporabljati samo besede, izraze in slovnične konstrukcije, ki brez dvoma pripadajo čistemu hrvaškemu jeziku.«

učitelji na razredni stopnji	učitelji na predmetni stopnji	študentje
4,29	4,44	3,49

Visoka stopnja strinjanja s trditvijo, da so učitelji pomemben jezikovni vzor učencev, je v skladu z izbiro učiteljskega poklica in s prepričanjem, da je izobraževanje in prenašanje znanja eno od temeljnih določil človeka kot kultiviranega bitja. Kljub temu rezultati odgovorov na to vprašanje niso v skladu s pripravljenostjo učiteljev poskrbeti za upoštevanje zahteve po prožnosti knjižnega jezika. Ta neskladnost je najbolj razvidna, ko odgovore na eksplicitna vprašanja o jezikovnih stališčih, kot je navedeno, primerjamo z analizo odgovorov na vprašanje, za kateri leksem v ponujenem paru učitelji menijo, da je knjižni, in katerega uporabljajo v vsakdanji rabi. Večina vprašanih na primer trdi, da pri svojem vsakodnevnem sporazumevanju uporabljajo administrativne novotvorjenke, kot so *nadnevak*, *preslika*, *zamolba* in *pozornost*, čeprav kot knjižne besede sprejemajo tudi *datum*, *fotokopija*, *molba* in *pažnja*, kar priča o negotovosti glede lastne komunikacijske kompetence in o pristajanju na vsiljeno medijsko in administrativno avtoritarnost.

Preglednica 7: »Menim, da so učitelji pomemben jezikovni vzor učencem.«

učitelji na razredni stopnji	učitelji na predmetni stopnji	študentje
4,71	4,81	4,22

Posebej naju je zanimalo, kakšno je stališče učiteljev do tujk, zato ga navajam posamično, saj sva želela preveriti, ali se stališče do tujk ločuje od stališča, ki ga imajo učitelji do srbizmov. V preglednici 8a so prikazani rezultati analize stopnje ujemanja s trditvijo, da je potrebno vse tujke zamenjati z besedami hrvaškega izvora. Iz te analize je razvidno, da se večina anketirancev ne strinja s popolno zamenjavo, vendar pa je opazno, da je odstotek učiteljev na razredni stopnji, ki se deloma ali popolnoma strinjajo z navedeno trditvijo, opazno višji (skupaj okoli 40 %) od odstotka učiteljev na predmetni stopnji. Preseneča rezultat, dobljen z

analizo odgovorov kontrolne skupine študentov: skoraj v celoti se ujema s podatki, ki so jih dali učitelji na razredni stopnji (glej preglednico 8b).

Preglednica 8a: »Menim, da je potrebno vse tujke zamenjati z besedami hrvaškega izvora.«

učitelji na razredni stopnji	učitelji na predmetni stopnji	študentje
2,75	2,20	2,09

Preglednica 8b

	strinjajo se v celoti	strinjajo se deloma
učitelji na razredni stopnji	18 %	19,8 %
učitelji na predmetni stopnji	9 %	11,7 %
študentje	18 %	18,2 %

Če upoštevamo dejstvo, da so vse do nedavnega učitelji na razredni stopnji končali višješolski študij, znotraj katerega je bil hrvaški jezik samo eden od predmetov s tematiko slovnice, ni pa se razpravljalo o statusu knjižnega jezika in o njegovi pojavnosti, kaže dobljen rezultat na bolj poglobljen pogled na knjižni jezik. Stopnja izobraževanja in razumevanja sociolingvističnih procesov v oblikovanju in negovanju knjižnega jezika prav gotovo pripomore k zavračanju ekstremnih rešitev in k višji stopnji pripravljenosti zaupanja v lastno jezikovno in komunikacijsko kompetenco.

Kot dodatek k povedanemu poudarjam, da analiza parov istopomenskih oz. pomensko podobnih besed, ki je bila deloma prikazana pri referiranju na znanstvenih simpozijih (Peti-Stantić 2000, Peti-Stantić – Langston 2002), kaže visoko stopnjo negotovosti in neobčutljivosti učiteljev in profesorjev za posebnosti različnih funkcijskih zvrsti in nezadržno sprejemanje birokratskega jezika državne uprave. Na drugi strani pa se očitna negotovost kaže pri izbiri pravih leksem, ki ne pozna novotvorjene in javno propagirane »pravilne« rešitve (npr. *zvanično* in *službeno*).

2 S tem poročilom sem želela opozoriti na pereče probleme besedoslovne ravnine: vrednotenjska identifikacija uporabnika določenega jezika se kot relativna komponenta razmerja do jezika znotraj določene jezikovne skupnosti uresničuje predvsem na tej ravnini. Rezultati vprašalnika, ponujenega tistim, ki poučujejo generacije učencev, ki se šele jezikovno oblikujejo, kažejo na motnjo vrednostnega razmerja do lastnega jezika. Le-ta se kaže v dveh oblikah obnašanja – v izgubi prepričanosti o lastni jezikovni kompetenci in v naslanjanju na samooklicane avtoritete (avtorje mnogih jezikovnih priročnikov z nasveti za »pravilno rabo«, medije in visoko državno administracijo) ter na zavestno privolitev na redukcijo lastne komunikacijske kompetence na račun proklamirane identifikacije: ena država = en jezik. V tem kontekstu je brez dvoma potrebno ločevati domeno javnega od

zasebnega, v obeh pa je potrebno upoštevati identifikacijsko vrednoto, ki jo ima jezik skupnosti za govorce tega jezika.

Kot je razvidno iz hrvaškega primera, so poleg površnega poznavanja zunaj-jezikovnih okoliščin, ki so pripeljale do grobega vmešavanja politike v življenje jezika, puristična prizadevanja neločljiva od celotne kulturne paradigme – mogoče jih je spremeniti samo s spremembo te paradigme. Vsa prizadevanja tistih, ki so želeli »popravlјati« hrvaški jezik in mu povrniti »njegovo idealno stanje«, so proklamirala doseganje višje kvalitete, tj. višje vrednosti. Ta trditev izhaja iz osnovnega cilja vsakega purizma, da se jezikovna skupnost opremi z nujno vrednotenjsko orientacijo za reguliranje lastnega jezikovnega obnašanja (Thomas 1991: 180). Danes, ko so najbolj agresivna puristična prizadevanja v veliki meri že preživela, se zastavlja vprašanje, ali je ta vrednost dosežena. V sociolingvistični situaciji v sodobni Evropi poudarjeno ohranjanje lastne identitete (lokalne, regionalne, ne pa nujno tudi nacionalne) ne pomeni izolacije in postavljanja zidov, ampak ga moramo razumeti kot uresničitev značilnosti, določenih že v Praškem lingvističnem krožku.

V razumevanju »evropske identitete«, kot je bila določena na 41. kongresu EU v Luebecku leta 1995 v *Listini o evropski identiteti*, so skupne korenine evropske civilizacije in skupne vrednote nastale na njenih zgodovinskih temeljih. V nasprotju s tem mora ločeno ostati tisto, kar je vrednota za posameznika in kar je vrednota za višjo raven komunikacije znotraj vsake posamezne jezikovne skupnosti. Ker je razvidno, da vrednota kateregakoli knjižnega jezika ne izhaja iz njegove slovnične kodifikacije niti iz emocionalnih stališč, marveč iz stališč, utemeljenih s poznavanjem korpusa kulturološko relevantnih realizacij (besedil) tega jezika, menim, da v zvezi s komunikacijsko kompetenco uporabnika vse štiri komponente knjižnega jezika niso hierarhično na isti ravnini – prožnost ni samo v protistavnem, ampak tudi v komplementarnem razmerju do stabilnosti. Prožnost pojmem kot predpostavko kreativne plati uporabe jezika, ki se v najbolj vidni obliki uresničuje v besedišču, ki je, v nasprotju z drugimi jezikovnimi ravninami, odprt sistem, iz česar izhaja tudi nujnost presojanja kriterijev za določanje korpusa in jalovost rigidnih poskusov normiranja besedišča.

Zaradi tega je potrebno poudariti tudi, da živost določenega jezika, ki je povezana z njegovim položajem v svetu, ni odvisna od njegove oblike, temveč od živosti vsebine in od ustvarjalne sposobnosti uporabnikov. »Jeziku, ki se samo uporablja, ne pa ustvarja, preti nevarnost, da postane izrabljen. Vsak klasični jezik je primer tako zgodovinsko izrabljenega jezika, v nasprotju z vsakim sodobnim, ki je primer jezika, ki se zgodovinsko ustvarja. V klasičnem jeziku ostaja neizrabljena oblika, v sodobnem pa pomen.« (Peti 1995: 235.) Ta odnos oblike in pomena je potrebno upoštevati, ko razpravljamo o vrednotah.

V kontekstu raziskovanja, ki sem ga deloma predstavila v pričujočem prispevku, bi rada na koncu poudarila dvoje: dejstvo, da gre za odvrnitev od kreativnega dejanja v lastnem jeziku prav pri učiteljih, ki delujejo v izobraževalnem procesu, in

dejstvo, da so raziskave, kakor je pričujoča, v hrvaških znanstvenih in strokovnih krogih prej izjema kot pravilo. Verjamem, da opozarjanje na tovrstne probleme pripomore h konkretnim razpravam o statusu in korpusu knjižnega jezika, o obsegu posameznih funkcijskih zvrsti, pa tudi o vprašanih vnašanju elementov narečnega jezika v knjižni jezik (natančneje v pogovorni jezik), o problemih interne besedne norme in prestižnosti za govorce prvega jezika.

Menim, da je kljub globalizacijskim procesom, ki delujejo v sodobni Evropi, danes ena od bolj perečih nalog sociolingvistike in pragmatike, da odkrijeta model in orodje za izobraževanje mladih tako, da zmorejo (in nenazadnje tudi hočejo) ovrednotiti materni jezik in da izkoriščajo njegove potenciale znotraj večfunkcijskih možnosti s tem, da širijo lastno kompetenco, ne pa da jo ožijo, kot se je to v bližnji preteklosti dogajalo na Hrvaškem. Če bo ta cilj dosežen, bo vsak jezik ohranil svojo vrednost ne glede na število njegovih uporabnikov in na ekonomsko moč države.

Literatura

- Eugenio COSERIU, 1988: *Sprachkompetenz – Grundzuege der Sprachtheorie*. Tübingen.
- Mirko PETI, 1995: *Jezikom o jezik*. Zagreb: Izdanja Antibarbarus.
- Anita PETI-STANTIĆ, 2002: Funkcionalno raslojavanje ili funkcionalno preslojavanje suvremenoga standarda. *Zbornik s međunarodnog znanstvenog skupa Riječki filološki dani održanog u studenom 2000*. 365–374.
- Anita PETI-STANTIĆ – Keith LANGSTON, 2002: Jezično planiranje i/ili planiranje prestiža. *Zbornik s godišnjeg savjetovanja Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku održanog u svibnju 2000*. 427–436.
- George THOMAS, 1991: *Linguistic purism*. London: Longmann.

LANGUAGE AS A VALUE

SUMMARY

The new status of South Slavic languages as languages of state strongly influences their connective and differentiating roles. It also determines the model of redefining the corpora of Croatian and Serbian, which is based on explicit and implicit language policies.

The present paper is based on two studies whose goals were twofold: to ascertain the opinions held by native speakers of Croatian about the level of comprehensiveness of their linguistic model as regards the fulfilment of the functions a modern standard language is supposed to perform, and to establish the users' linguistic and communication competence. The following central idea began to emerge: to what extent are views on the identificational value of a language dependent on confidence in one's own competence? The author presents the results of a second round of tests in which a restricted group of primary school grade teachers and primary school Croatian language teachers working in 10 percent of schools from all regions of the Republic of Croatia participated.

The article analyzes viewpoints on the Croatian language on the basis of explicit questions. The analysis shows that the results of the questionnaire filled in by those who teach generations of pupils in their linguistically formative years testify to having a troubled relationship towards their mother tongue. This troubled relationship manifests itself in two forms: loss of confidence in one's own linguistic competence and resorting to self-proclaimed authorities (authors of numerous language

reference books with recommendations on »the proper use«, the media, and high-ranking national administration), and conscious assent to the proclaimed one state = one language identity. On the basis of the results, which show a certain limitation of linguistic competence in speakers of Croatian as a first language, the author particularly stresses the importance of expanding complex linguistic competence for a better understanding of the notion of value, and the need of detachment from the theory of norm and codification, so as to be able to approach the question of functional stylistics in a more appropriate way; this may help clear up the status of standard language today.